

SMERNICA O ZÁSADÁCH PRE ČASOVÉ ROZLIŠENIE NÁKLADOV A VÝNOSOV

Názov organizácie:	Ekonomický ústav SAV, v. v. i., Šancová 56, Bratislava			
Názov internej smernice:	Smernica o zásadách pre časové rozlíšenie N a V			
Poradové číslo smernice:	8/2024			
Dátum vyhotovenia internej smernice:	05. 09. 2024			
Za správnosť smernice zodpovedá:	štatutár			
Za dodržiavanie smernice zodpovedá:	vedecký tajomník			
Prílohy:				
	Útvar/oddelenie/ prac. zaradenie	Meno:	Dátum:	Podpis:
Vypracoval:	ekonóm	L. Záhradníková	05. 09. 2024	
Pripomienkoval:	vedecký tajomník	K. Štrauchová	05. 09. 2024	
Schválil:	riaditeľ	M. Štefánik	05. 09. 2024	

Účinnosť internej smernice od	05. 09. 2024
Účinnosť internej smernice do	odvolania

Predpokladom správne vedeného účtovníctva je rešpektovanie aktuálneho princípu. Aktuálny princíp, t. j. dodržanie účtovania nákladov a výnosov do obdobia, s ktorým vecne a časovo súvisia bez ohľadu na moment inkasa alebo úhrady (peňažného toku), je jednou zo základných zásad upravujúcich podvojné účtovníctvo.

Článok 1 Všeobecné ustanovenia

Ekonomický ústav účtuje náklady a výnosy do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia na základe:

- Opatrenia MF SR zo 14. novembra 2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania, uverejneného pod č. MF/24342/2007-74 v znení neskorších predpisov.

Článok 2 Metodické vymedzenie

Podmienkou, aby sa náklady a výnosy časovo rozlíšili, je, že je známy ich vecný obsah, suma a je určené obdobie, ktorého sa týkajú.

Náklady a výnosy účtuje ústav podľa týchto zásad:

- náklady a výnosy sa účtujú zásadne do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia,

- opravy významných chýb nákladov a výnosov minulých účtovných období sa účtujú na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov (za opravu chýb minulých účtovných období sa nepovažujú rozdiely zo zmeny účtovnej hodnoty majetku a záväzku vyplývajúcich zo zmeny úpravy ocenenia podľa § 26 a 27 zákona o účtovníctve, napr. účtovanie výšky opravnej položky k sporným alebo pochybným pohľadávkam, úpravy doby používania alebo spôsobu opotrebovania dlhodobého majetku),
- náhrady vynaložených nákladov minulých účtovných období sa účtujú do výnosov bežného účtovného obdobia,
- náklady a výdavky, ktoré sa týkajú budúcich období, sa časovo rozlišujú na účtoch 381 – Náklady budúcich období a 383 – Výdavky budúcich období,
- výnosy a príjmy, ktoré sa týkajú budúcich období, sa časovo rozlišujú na účte 384 – Výnosy budúcich období a 385 – Príjmy budúcich období.

Náklady a výdavky, ktoré sa týkajú budúcich účtovných období, je potrebné časovo rozlíšiť v prípadoch, ak:

- vzniku nákladu časovo predchádza vznik výdavku (okrem nákladov, ktoré sa v zmysle postupov účtovania časovo nerozlišujú) – náklady budúcich období,
- vzniku výdavku, ktorého výška je už známa na základe uzatvorených zmlúv, časovo prechádza vznik nákladu – výdavky budúcich období.

Pri výnosoch a príjmoch, ktoré sa týkajú budúcich účtovných období, je nevyhnutné uplatniť časové rozlišovanie v situáciách, kedy:

- sa inkasované príjmy vzťahujú na zmluvne viazané výkony, ktoré sa zrealizujú v nasledujúcich účtovných obdobiach – výnosy budúcich období,
- sú zo zmlúv známe presné výšky výkonov, ale k nim prislúchajúce príjmy budú inkasované až v nasledujúcich účtovných obdobiach – príjmy budúcich období.

Účty časového rozlíšenia podliehajú dokladovej inventúre a pri inventarizácii sa posudzuje ich výška a odôvodnenosť. Ústav nie je povinný účtovať na účtoch časového rozlíšenia, ak ide o nevýznamné sumy nákladov a výnosov a za služby každoročne sa opakujúce (napr. náklady na poplatky za telekomunikačné služby, poplatky za odpad, predplatné na nákup tlače). Pokuty, penále, úroky z omeškania, manká a škody sa časovo nerozlišujú.

Opravy nevýznamných nákladov a výnosov minulých účtovných období sa účtujú ako účtovné prípady bežného účtovného obdobia na príslušných účtoch nákladov alebo výnosov z hospodárskej činnosti daného ústavu.

Článok 3

Členenie účtov časového rozlíšenia

Pre časové rozlišovanie nákladov a výnosov ústav používa nasledovné syntetické účty:

- 381 – Náklady budúcich období,
- 383 – Výdavky budúcich období,
- 384 – Výnosy budúcich období,
- 385 – Príjmy budúcich období.

Analytické členenie účtov časového rozlíšenia

381 – Náklady budúcich období	
381 101	Nájomné
381 102	Nájomné reklamných plôch, inzercia
381 104	Ostatné
381 105	Predplatné

381 106	Predplatné poistné
381 107	Predplatné poštovné
381 108	Náklady na licencie a prístupové práva
381 109	Náklady na telekomunikačné a IT služby
381 110	Náklady na členské a zákonné príspevky a odvody
381 204	Ostatné – zahraničie
381 205	Predplatné – zahraničie
383 – Výdavky budúcich období	
383 101	Nájomné
383 102	Ostatné
384 – Výnosy budúcich období	
384 101	VBO krátkodobé - nájomné
384 102	VBO krátkodobé - ostatné
384 103	VBO krátkodobé - predplatné
384 106 352	VBO krátkodobé – transfery ŠR (IFP) ¹
384 106 359	VBO krátkodobé – transfery od subjektov verejnej správy (APVV) ²
384 106 359 1	VBO krátkodobé – Plán obnovy (od Úradu vlády)
384 106 371	VBO krátkodobé – transfery zúčtovanie s EU
384 106 372	VBO krátkodobé – transfery od subjektov mimo verejnej správy
384 108	VBO krátkodobé – inventarizačný prebytok
384 116	VBO transfery od subjektov súhrnného celku
384 216	VBO transfery od subjektov mimo súhrnného celku
384 906 353	VBO dlhodobé – transfery ŠR (kapitálové výdavky)
384 906 384	VBO dlhodobé – transfery kapitálové výdavky (granty)
384 908	VBO dlhodobé – inventarizačný prebytok
385 – Príjmy budúcich období	
385 101	Nájomné
385 102	Poistné plnenie
385 103	Ostatné
385 104	Nevyfakturované výkony a náhrady

Článok 4 Účtovanie časového rozlíšenia

Náklady budúcich období

Na účte 381 – Náklady budúcich období účtuje ústav výdavky bežného obdobia, ktoré sa týkajú nákladov v budúcich obdobiach, napr. náklady na zaradenie väčšieho rozsahu drobného dlhodobého majetku do používania v dôsledku rozšírenia vybavenia, vopred platené nájomné, predplatné.

Účtovanie nákladov budúcich období na príslušný účet nákladov sa vykoná v účtovnom období, s ktorým náklady vecne a časovo súvisia.

Častým účtovným prípadom na ústave je napr. ročné predplatné na faktúru týkajúce sa 2 bezprostredne nasledujúcich účtovných období, kedy sa účtuje príslušná časť zo sumy ako náklad bežného účtovného obdobia na ťarchu nákladového účtu, zvyšná časť sa účtuje na konkrétny analytický účet 381 so súvzťažným zápisom v prospech účtu 321 – Dodávatelia. V prípade, že si zamestnanec necháva preplatiť takýto výdavok, tak sa účtuje v prospech účtu 333 – Ostatné záväzky voči zamestnancom.

¹ Prostriedky inštitucionálnej formy podpory výskumu a vývoja

² Agentúra pre podporu výskumu a vývoja

Výdavky budúcich období

Ústav účtuje na účte 383 - Výdavky budúcich období náklady, ktoré s bežným účtovným obdobím súvisia, avšak výdavok na ne sa doteraz neuskutočnil. Účtujú sa len sumy, pri ktorých je známe, že sa v budúcich obdobiach vynaložia na príslušný účel a v určitej výške. Môže sa tu účtovať napríklad nájomné platené pozadu.

Výnosy budúcich období

Na účte 384 - Výnosy budúcich období účtuje ústav príjmy v bežnom účtovnom období, ktoré hospodársky patria do výnosov v budúcich obdobiach, so súvzťažným zápisom na ťarchu príslušného účtu účtovej skupiny 01, 02, 11, 13, 21, 22 alebo na ťarchu príslušného účtu účtovej triedy 6 – Výnosy z činnosti, ak sa už na tieto účty účtovalo, ide najmä o nasledovné účtovné prípady:

- prijaté členské príspevky a iné príspevky, ktoré sa týkajú budúcich období,
- vopred prijaté nájomné,
- vopred prijaté sumy paušálov na zabezpečenie servisných služieb,
- prijatý finančný dar na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku odpisovaného, ktorý bude ústav používať na vlastnú činnosť,
- bezodplatne nadobudnutý dlhodobý hmotný majetok odpisovaný alebo dlhodobý nehmotný majetok,
- dotácie zo ŠR, ktoré neboli ku dňu, ku ktorému sa uskutočňuje účtovná závierka použité.

Zúčtovanie výnosov budúcich období sa vykoná v období, s ktorým časovo rozlíšené výnosy vecne súvisia. Podľa doby, počas ktorej sa časovo rozlíšené výnosy zúčtovávajú, sa účet 384 – Výnosy budúcich období analyticky člení na:

- krátkodobý - ak sa výnosy zúčtovávajú najviac jeden rok (označenie účtu 384 10x xxx),
- dlhodobý - ak sa výnosy zúčtovávajú dlhšie ako jeden rok (označenie účtu 384 90x xxx).

Prijaté dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku odpisovaného sa účtujú na ťarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech účtu 691 – Dotácie v časovej a vecnej súvislosti s účtovaním odpisov dlhodobého majetku, opravných položiek k dlhodobému majetku alebo zostatkovej ceny dlhodobého majetku pri vyradení dlhodobého majetku, na obstaranie ktorého bola dotácia poskytnutá, od doby uvedenia tohto majetku do používania.

Podľa pokynu z Úradu SAV k metodike účtovania priznaných dotácií účtuje ústav od 1.1.2024 príslušby priznaných dotácií (napr. zmluvy APVV) na viac účtovných období len na ročnej báze.

Predpis dotácie na aktuálny rok, ktorá sa viaže k bežným výdavkom sa účtuje na ťarchu účtu 346 – Dotácie a ostatné zúčtovanie so štátnym rozpočtom so súvzťažným zápisom v prospech účtu 384 106 xxx. Následne sa bude v priebehu účtovného obdobia účet 384 106 xxx (v časovej a vecnej súvislosti s účtovaním nákladov) zúčtovávať do výnosov na účet 691 681 xxx. Na účte 384 106 xxx tak zostávajú v priebehu aktuálneho roka, len priznané dotácie na aktuálny rok a nepoužité dotácie z minulých účtovných období. Takýmto spôsobom sa účtujú najmä dotácie zo zmlúv IFP, APVV a Plánu obnovy.

V prípade predpisu dotácií z APVV zmlúv na aktuálny rok sa účtuje priznanie dotácie na ťarchu účtu 346 200 so súvzťažným zápisom v prospech účtu 384 106 359 (finančné prostriedky pre ústav ako hlavného riešiteľa projektu) a v prospech účtu 479 100 (finančné prostriedky pre spoluriešiteľa), ak na danom projekte ústav spolupracuje so spoluriešiteľom.

Predpis dotácie na aktuálny rok, ktorá sa viaže ku kapitálovým výdavkom sa účtuje na ťarchu účtu 346 – Dotácie a ostatné zúčtovanie so štátnym rozpočtom so súvzťažným zápisom v prospech účtu 384 906 353. V časovej a vecnej súvislosti sa účet 384 906 353 zúčtováva spolu s nákladom (odpisom dlhodobého majetku) na účet 691 682 – Dotácie: výnosy z kapitálových transferov ŠR.

Pri zúčtovaní dotácie musí byť dodržaná štruktúra projektového účtovania, to znamená, že náklady na konkrétnom hospodárskom stredisku sa zúčtujú na tom istom hospodárskom stredisku aj do výnosov.

Dotácie na nákup pozemku, ktorých poskytnutie je podmienené výstavbou na tomto pozemku, sa rozpustia do výnosov počas určenej doby odpisovania stavby.

Prijatý finančný dar okrem dotácie podľa odseku 8 na obstaranie dlhodobého hmotného majetku odpisovaného a dlhodobého nehmotného majetku sa účtuje na ľarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech príslušného účtu účtovej skupiny 66 – Prijaté príspevky v časovej a vecnej súvislosti s účtovaním odpisov dlhodobého majetku, opravných položiek k dlhodobému majetku alebo zostatkovej ceny dlhodobého majetku pri vyradení dlhodobého majetku, na obstaranie ktorého bol finančný dar poskytnutý, od doby uvedenia tohto majetku do používania.

Prijatý finančný dar na obstaranie dlhodobého hmotného majetku odpisovaného a dlhodobého nehmotného majetku sa účtuje na ľarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech účtu 649 – Iné ostatné výnosy v časovej a vecnej súvislosti s účtovaním odpisov dlhodobého majetku, na obstaranie ktorého bol finančný dar poskytnutý, od doby uvedenia tohto majetku do používania.

Na ľarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech účtu 656 – Výnosy z použitia fondov sa účtuje v časovej súvislosti a vecnej súvislosti s účtovaním odpisov dlhodobého majetku, opravných položiek k dlhodobému majetku alebo zostatkovej ceny dlhodobého majetku pri vyradení dlhodobého majetku, ktorý bol účtovaný pri obstaraní z fondov tvorených podľa osobitných predpisov alebo fondov tvorených zo zisku.

Príjmy budúcich období

Ústav účtuje na účte 385 - Príjmy budúcich období výnosy, ktoré súvisia s bežným účtovným obdobím a doteraz sa neúčtovali ako pohľadávky, napr. na úhradu nákladov pri implementácii projektov ešte nezúčtovaných na základe žiadosti o platbu.

Článok 4 Záverečné ustanovenia

Pokiaľ sa niektoré ustanovenia tejto smernice stanú neplatnými alebo neúčinnými, nie je tým dotknutá platnosť a účinnosť celej smernice.

Na situácie neupravené touto smernicou sa primerane použijú ustanovenia súvisiacich všeobecne záväzných predpisov a vnútorných predpisov EkÚ SAV.